

Asia: VN/24355/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi nettonollateollisuuden hankkeiden yhteyspisteestä ja strategisten nettonollahankkeiden etusijasta aluehallintoviraston lupakäsittelyssä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

WWF Suomi kiittää mahdollisuudesta lausua ympäristöministeriölle ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

1. Yleisiä huomioita

Vihreän siirtymän keskiössä ovat investoinnit, jotka mahdollistavat irtautumisen ilmastokriisin aiheuttaneista fossiilisista polttoaineista. Energiajärjestelmän sähköistäminen on keskeinen toimenpide, johon tarvitaan vähäpäästöistä sähköntuotantoa, tehokkaita ja älykkäitä sähkönsiirtoverkkoja sekä sähkön varastointikapasiteettia. Myös vihreän vedyn tuotanto, sen siirtäminen ja varastointi sekä vedyn käyttö tuotantoprosesseissa – kuten teräksen tuotannossa – ovat osa tätä kokonaisuutta.

WWF pitää nettonollatavoitteen saavuttamiseen tähtäävien investointien vauhdittamista tärkeänä tavoitteena, mutta haluaa samalla muistuttaa suurten hankkeiden haitallisten ympäristövaikutusten arvioimisen ja hallinnan tärkeydestä. Vuosikymmenten varrella Suomen ympäristölainsäädännöstä on tullut varsin kattavaa, mikä on tehokkaasti ehkäissyt ympäristöhaittoja.

Suomea pidetään tällä hetkellä hyvin houkuttelevana investointiympäristönä ja WWF näkee ympäristösääntelyn ennakoitavuuden tärkeänä kilpailuetuna. Lukuisissa selvityksissä on todettu, että keskeisiä syitä pitkiin lupaprosesseihin on ollut viranomaisresurssien puute sekä puutteet luvanhakijoiden osaamisessa. WWF pitääkin myönteisenä, että esityksessä on kiinnitetty huomiota

nettonollahankkeita koskevien määräaikojen pituuteen sekä hyvään tiedonkulkuun lupaprosessin aikana. Avaamme näkemyksiämme tarkemmin alla.

2. Nettonollateollisuuden hankkeita koskevien määräaikojen seuranta

WWF korostaa, että lupakäsittelyn aikataulurajoitukset eivät saa vaarantaa asianmukaisen käsittelyn vaatimuksia. Suomalaisen vakiintuneen käytännön mukaisesti sääntelyssä tulisi varmistua siitä, että luvitukselle asetetut enimmäismääräajat ovat oikeassa suhteessa siihen aikaan, jonka viranomaiset tarvitsevat huolelliseen käsittelyyn. WWF pitääkin kannatettavana, että esityksessä ehdotetaan, että yhteyspisteviranomaisella olisi nettonolla-asetuksen mahdollistama oikeus pidentää asetuksen mukaisten hankkeiden lupamenettelyiden määräaikoja asetuksen 9 artiklan 6 ja 7 kohdissa säädettyin edellytyksin.

Lisäksi WWF korostaa hyvän tiedonkulun merkitystä lupaprosessien sujuvuudelle ja seurannalle. Koska luvanhakijoiden puutteellinen osaaminen on keskeinen tekijä lupaprosessien pitkittymiseen, on tärkeää, että hakemusten täydentämisaikataulu on selkeä. Esityksessä huomioitu lupahakemusten täydellisyyden seuranta onkin tervetullut kehitys.

3. Ympäristövaikutusten arviointimenettely

WWF painottaa ympäristövaikutusten arvioinnin merkitystä nettonollahankkeiden lupamenettelyssä. YVA-menettelylle on varattava riittävästi aikaa, jotta viranomaisilla on edellytykset tehdä kattava arvio hankkeiden YVA-ohjelmista ja YVA-selostuksesta. Nykyinen kansallisen YVA-lain 23 §:n mukainen kahden kuukauden määräaika perustellulle päätelmälle on osoittautunut riittäväksi, mutta nettonollateollisuuden hankkeiden myötä ympäristöhallinnon käsiteltäväksi voi tulla täysin uusia hanketyyppejä. Lisäksi nettonollahankkeet ovat usein laajoja, mikä myös puoltaa sitä, että lausumiseen tulee varata riittävästi aikaa. Näin ollen voisi olla perusteltua harkita määräajan pidennystä EU-asetuksen mukaisesti.

Nordman Bernt
WWF Suomi